

מבט לאיראן 2- 16 בדצמבר 2018

עורך: ד"ר רז צימט

מוקד אירועי השבוע

◀ **איראן שומרת על פרופיל נמוך בנוגע למבצע "מגן צפוני"** להשמדת מנהרות חזבאללה בגבול הצפון. דיווחים, שהתפרסמו בהקשר זה בתקשורת האיראנית, היו ברובם אינפורמטיביים ואימצו את הקו ההסברתי של חזבאללה, **ששיקף ניסיון להציג את ישראל כמי שמורתעת על-ידי יכולותיה המתקדמות של חזבאללה.**

◀ בתגובה לדיווחים על תקיפת מטרות איראניות באזור דמשק על-ידי ישראל בסוף נובמבר 2018, הצהיר דובר הכוחות המזוינים האיראנים, כי **אין לאיראן בסיסים צבאיים בסוריה.** הוא ציין, כי היעדים היחידים שניתן לתקוף הם בסיסים ועמדות של צבא סוריה בהם פועלים יועצים איראנים בהתאם לבקשת ממשלת דמשק.

◀ מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, קאסם סלימאני, ביקר בעיראק ונפגש עם המופתי של עיראק. הפגישה, בה נכח גם סגן מפקד המיליציות השיעיות העיראקיות, עסקה, על-פי מקורות עיראקים, במגעים להרכבת הממשלה החדשה בבגדאד. בתוך כך הודה האדי אלעאמרי, שעמד בראש קואליציית אלפתח של המיליציות השיעיות בבחירות האחרונות בעיראק, כי **איראן מתערבת בענייניה הפוליטיים של עיראק ומסייעת לכמה מיליציות שיעיות,** אם כי הכחיש את מעורבותה בבחירות האחרונות.

◀ מאמר פרשנות חריג, שהתפרסם בעיתון האיראני הרפורמיסטי קאנון, מתח ביקורת על חמאס, שאימצה בשנים האחרונות מדיניות שעמדה בניגוד לעמדות איראן, והזהיר, כי אם התנועה תפעל בעתיד בניגוד לאינטרסים האיראנים, על טהראן למצוא לה תחליף מקרב הקבוצות הפלסטיניות. המאמר התפרסם על רקע פניית מנהיג חמאס לשר החוץ האיראני בבקשה לתמיכה איראנית בהתנגדות להצעת ארה"ב לגינוי חמאס בעצרת הכללית של האו"ם.

המעורבות האיראנית בסוריה ובלבנון

◀ איראן שומרת על פרופיל נמוך בכל הנוגע למבצע "מגן צפוני" להשמדת מנהרות חזבאללה בגבול הצפון. רוב הדיווחים, שהתפרסמו בעניין זה בתקשורת האיראנית, היו אינפורמטיביים, התבססו בעיקר על מקורות לבנונים וכללו עדכונים אודות פעילות צה"ל בשטח. התקשורת האיראנית אימצה את הקו ההסברתי של חזבאללה, ששיקף ניסיון להעביר מסר הרתעתי לישראל ולהציג את ישראל כמי שמורתעת על-ידי חזבאללה בשל יכולותיה המתקדמות המונעות ממנה לפעול באופן יזום נגד הארגון בשטח לבנון.

◀ כך, למשל, בדיווח שהתפרסם באתר בצירת (Basirat, 6 בדצמבר 2018), המזוהה עם משמרות המהפכה, נכתב, כי איומי "המשטר הציוני" נגד חזבאללה נובעים מחולשתה ומאזלת ידה של ישראל ביחס ל"חזית ההתנגדות", כפי שאלה התבטאו בתבוסתה בסבב ההסלמה האחרון בעזה. האתר התייחס לאיומי ישראל נגד חזבאללה כביטוי ל"מערכה פסיכולוגית" מצד מנהיגי ישראל, שנועדה להשיב להם את תמיכת דעת הקהל הפנימית. האתר טען, כי הדאגה הגוברת בישראל מהתעצמותו הצבאית של חזבאללה, מיכולות "ההתנגדות" בסוריה ומן האפשרות לפתיחת חזית חדשה בגולן, הן שהובילו את ישראל לפנות לאיומים צבאיים ולפעילות דיפלומטית במאמץ לרסן את "חזית ההתנגדות", ובמיוחד את חזבאללה.

◀ חסין ג'אברי אנצארי (Hossein Jaber) יועצו הבכיר של שר החוץ האיראני, מחמד ג'ואד זריף, התייחס בריאיון לאתר תאבנאכ (4 בדצמבר 2018), לנוכחותה הצבאית של איראן בסוריה על רקע הצהרות בכירים רוסים בנוגע להוצאת הכוחות הזרים מהמדינה. כאשר נשאל מה תעשה איראן, אם תתבקש על-ידי רוסיה להסיג את כוחותיה מהמדינה. אנצארי השיב, כי איראן מקיימת את נוכחותה בסוריה בהתאם לבקשת הממשלה החוקית בדמשק ושאלת המשך נוכחותה במדינה תלויה, לפיכך, בהסכמות עם ממשלת סוריה ובהתפתחויות בשדה המערכה. הוא ציין, עם זאת, כי איראן אינה פועלת בחלל ריק וכי מדיניותה מושפעת גם מעמדות יתר השחקנים המעורבים בסוריה, ובהם רוסיה.

◀ דובר הכוחות המזוינים האיראנים, אבו-אלפזל שכארצ'י (Abolfazl Shekarchi), הכחיש, כי לאיראן יש בסיסים צבאיים בסוריה. בריאיון לסוכנות הידיעות אירנ"א (4 בדצמבר 2018), אמר שכארצ'י, כי אין לאיראן בסיסים עצמאיים בסוריה וכי ניתן לתקוף רק בסיסים ועמדות סוריים בהם פועלים יועצים איראנים. לדבריו, איראן מסייעת בייעוץ לסוריה ולעיראק בהתאם לבקשת ממשלותיהן החוקיות והיא אינה מעורבת באופן רשמי בלחימה. הוא ציין, כי איראן ורוסיה מקיימות ביניהן תיאום בנוגע לייעוץ, שהן מעניקות לסוריה.

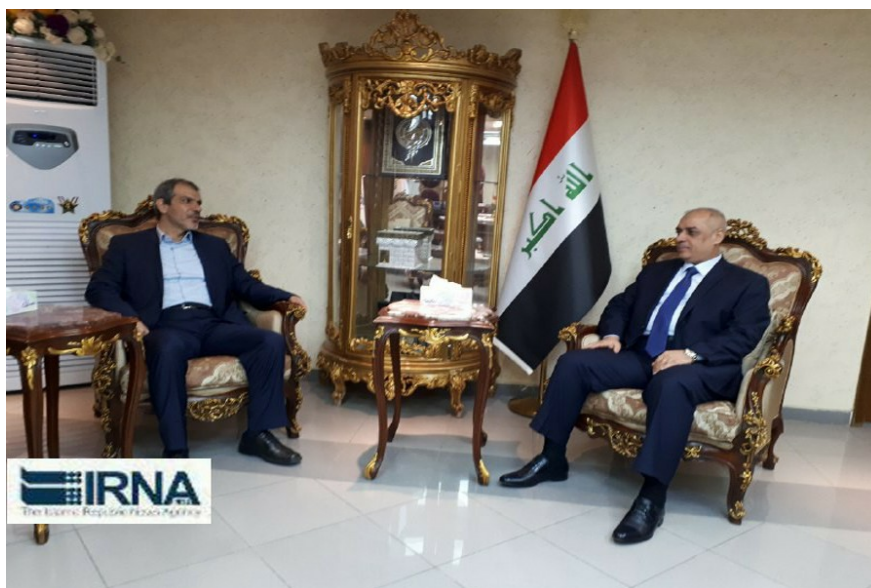
המעורבות האיראנית בעיראק

◀ מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, קאסם סלימאני, נפגש בראשית דצמבר 2018 עם המופתי של עיראק, שיח' מהדי אלסמידעי (Sheikh Abdul Mahdi al-Sumaidaie) בביתו בבגדאד. בפגישה השתתף גם סגן מפקד המיליציות השיעיות העיראקיות אבו-מהדי אלמהנדס. מקורות עיראקים דיווחו, כי הפגישה דנה במגעים להרכבת הממשלה החדשה בבגדאד (Baghdadtoday.news, 4 בדצמבר 2018).

**פגישת המופתי של עיראק עם קאסם סלימאני ואבו-מהדי אלמהנדס
(4 בדצמבר 2018, baghdadtoday.news)**

◀ יועצו של סגן נשיא איראן ושגריר איראן לשעבר בעיראק, חסן דנאא'י-פר (Hassan Danaeifar), נפגש ב-9 בדצמבר 2018) עם שר התחבורה העיראקי, עבדאללה לעיבי (Abdullah Luaibi), ודן עמו בהרחבת קשרי התחבורה בין שתי המדינות, ובכלל זה בהשלמת הפרויקט לסלילת מסילת ברזל מח'רמשהר (Khoramshahr) שבדרום-מערב איראן לבצרה שבדרום עיראק. על-פי הסכם, שנחתם בין שתי המדינות, נדרשת עיראק להשלים את סלילת שלושים הק"מ האחרונים של מסילת הברזל. דנאא'י-פר ציין, כי חברות איראניות מוכנות לקחת על עצמן את השלמת הפרויקט. במהלך ביקורו בבגדאד נפגש דנאא'י-פר גם עם ראש הממשלה העיראקי, עאדל עבד אלמהדי, ועם כמה משריו. ראש ממשלת עיראק אמר בפגישה, כי היחסים בין איראן ועיראק הם במסגרת האינטרסים הלאומיים של שתי המדינות ואינם מושפעים מלחצים של אחרים. הוא ציין, כי עיראק היא מדינה ריבונית המייחסת חשיבות ליחסי החוץ שלה, ובמיוחד ליחסים הכלכליים עם איראן. דנאא'י-פר קרא במהלך הפגישה להגדלת מספר מעברי הגבול בין שתי המדינות כדי להרחיב את ייצוא הסחורות האיראניות לעיראק (אירנ"א, 9 בדצמבר 2018). מסילת הרכבת בין איראן לעיראק אמורה לחבר בהמשך את נמל לאד'קיה שבצפון-מערב סוריה ולאפשר העברת סחורות מאיראן דרך עיראק לסוריה.

פגישת שר התחבורה העיראקי עם יועץ סגן נשיא איראן (אירנ"א, 9 בדצמבר 2018)

◀ האדי אלעאמרי, שעמד בראש קואליציית אלפתח של המיליציות השיעיות בבחירות הכלליות האחרונות בעיראק, אישר במסיבת עיתונאים בבגדאד, כי איראן מתערבת בענייניה הפוליטיים של עיראק כדי להבטיח את זכויותיהם של השיעים. הוא ציין, עם זאת, כי איראן נמנעה מלהתערב בבחירות האחרונות בעיראק, ובהן בניגוד לסעודיה ולארה"ב. אלעאמרי ציין, כי איראן מסייעת באופן ישיר לכמה מיליציות שיעיות בעיראק, ובהן עצאא'ב אהל אלחק בראשות קיס אלח'זעלי, תנועת אלנג'באא' (האצילים) בהנהגת אכרם אלכעבי, כתאא'ב חזבאללה, כתאא'ב סיד אלשהדאא' וסראיא ח'ראסאני, מספקת להן אמצעי לחימה ומימון ואף הקימה עבורן תחנות טלוויזיה לווייניות. הוא ציין, כי לאחרונה סירב לדרישת איראן שרשימתו תחבור לקואליציית אלנצר בהנהגת ראש הממשלה לשעבר, חידר אלעבאדי, כדי לכונן ברית שיעית (אלערביה, 9 בדצמבר 2018).

האדי אל-עאמרי (אלערביה, 9 בדצמבר 2018)

◀ בתוך כך טען ראש ממשלת עיראק לשעבר, חידר אלעבאדי, בריאיון לערוץ הטלוויזיה העיראקי אלשרקיה, כי איראן פעלה למנוע את בחירתו מחדש כראש ממשלה בשל מחויבותו לסנקציות האמריקאיות נגד איראן. הוא ציין, כי איראן חשה מאוימת מעמדתו בעניין זה ותמכה, לפיכך, במינוי עאדל עבד אלמהדי לתפקיד ראש הממשלה (איסנ"א, 10 בדצמבר 2018).

המעורבות האיראנית בזירה הפלסטינית

◀ ראש הלשכה המדינית של חמאס, אסמאעיל הניה, שוחח ב-3 בדצמבר 2018 בטלפון עם שר החוץ האיראני, מחמד ג'ואד זריף (Mohammad Javad Zarif), ודן עמו בהתפתחויות האחרונות בסוגיה הפלסטינית. הניה ביקש מזריף את תמיכת איראן בהתנגדות להצעת ארה"ב לגנות את חמאס בעצרת הכללית של האו"ם. זריף שב והביע את תמיכת איראן בפלסטינים והבטיח, כי איראן תפעל בתיאום עם מדינות מוסלמיות ו"מתקדמות" נוספות כדי לטרפד את הצעת הגינוי האמריקאית (אילנ"א, 3 בדצמבר 2018).

◀ מאמר פרשנות, שהתפרסם בעיתון הרפורמיסטי קאנון (Qanun, 4 בדצמבר 2018), מתח ביקורת על התנהלות חמאס בעבר וטען, כי איראן יכולה להחליף את חמאס בקבוצות פלסטיניות אחרות, אם החמאס תשוב ותאמץ עמדות המנוגדות לאינטרסים האיראנים [כפי שעשה כאשר תמך באופוזיציה למשטר אסד במלחמת האזרחים בסוריה ובערב הסעודית במלחמת האזרחים בתימן].

◀ המאמר התפרסם בתגובה לדיווחים על שיחת הטלפון, שהתקיימה בין אסמאעיל הניה לשר החוץ האיראני זריף, במהלכה ביקש מנהיג חמאס את תמיכת איראן בהתנגדות להצעת ארה"ב לגנות את חמאס באו"ם. במאמר נכתב, כי מה שחשוב כעת הוא שחמאס נלחמת באויב המשותף לחמאס ולאיראן [ישראל], ומאחר שישראל מבצעת פשעים נגד הפלסטינים ומאיימת באופן ישיר על העם האיראני, על הרפובליקה האסלאמית לתמוך בקבוצות כדוגמת חמאס. עם זאת, חמאס פעלה בעבר בניגוד לאינטרסים של איראן וסברה שהיא יכולה לשמר את האינטרסים שלה באמצעות הישענות על מדינות אחרות, שנתמכו על-ידי ישראל וארה"ב. כעת, משעה שחמאס התעוררה, יש לקוות שמנהיגיה יאמצו דרך חדשה, שאם לא כן, קיימות קבוצות ג'האדיסטיות אחרות, שאיראן יכולה להחליף בהן את חמאס כדי לקדם את היעד של שחרור ירושלים, שנמצא בעדיפות עליונה מבחינתה.